Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	9Co/231/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7521200889
Dátum vydania rozhodnutia:	21. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Dana Popovičová
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2024:7521200889.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Popovičovej a členiek senátu JUDr. Gizely Majerčák a JUDr. Aleny Mikovej v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.X.XXXX, 2. C. B., nar. XX.X.XXXX, 3. D. B., nar. X.X.XXXX, 4. E. B., nar. XX.X.XXXX, všetci bytom v F., A. XXX proti žalovaným: 1. E. A., nar. XX.X.XXXX, bytom F. – G. H. XX, t.č. v I. J. G. K. L. M., so sídlom v N., G. F. XX, zastúpený JUDr. Martinou Vnenčákovou, advokátkou so sídlom v Rožňave, Čučmianska dlhá 7, 2. A. B., O., G. C. P., M. M. G. D., Q. X, C.. XX XXX XXX, zastúpená JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaných 1, 2 proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 6.10.2023 č.k. K3-12C/9/2021-361 takto

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch a vo výroku o trovách konania.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1/, 2/ v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Mestský súd Košice rozsudkom uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 20.000 eur, žalobkyni v 2. rade sumu 20.000 eur, žalobkyni v 3. rade sumu 15.000 eur a žalobcovi v 4. rade sumu 15.000 eur s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhému z nich, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobcom v 1. až 4. rade priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali vo vzťahu k žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich osobnostných práv spôsobený usmrtením A. B., syna žalobcov v 1. a 2. rade a súrodenca žalobcov v 3. a 4. rade pri dopravnej nehode dňa 2.11.2019 zavinenej žalovaným v 1. rade, ktorý nesie zodpovednosť za zásah vyvolaný prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka a voči žalovanej v 2. rade v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z., ktorá nesie zodpovednosť v rozsahu povinného zmluvného poistenia. Žalobcovia sa takto domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, každý vo výške 30.000,00 eur.

3. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že dňa 2.11.2019 v čase okolo 23.45 hod. E. A., nar. XX.X.XXXX (žalovaný v 1. rade) viedol osobné motorové vozidlo továrenskej značky Q. L., ev. čísla A. po ceste III/3310 smerom od obce Mokrance na obec D., okr. Košice - okolie, kde neprispôsobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho sa s vozidlom po prejdení tiahlej pravotočivej zákruty na mokrom povrchu dostal do šmyku, zišiel z cesty vpravo, kde pravou strednou časťou narazil do stromu, následkom čoho jeho spolujazdec A. B., nar. XXXX, ktorý v tom čase sedel

na prednom pravom sedadle utrpel mnohopočetné poranenia hlavy a trupu nezlučiteľné so životom, pričom u vodiča vozidla po dopravnej nehode bol vykonaný odber krvi, na základe čoho bolo vykonané toxikologické vyšetrenie etylalkoholu v krvi a následným znaleckým skúmaním bola jeho koncentrácia etylalkoholu v čase dopravnej nehody stanovená na 0,58 g/kg (promile) až 0,60 g/kg (promile), kde týmto konaním porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z ustanovení § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v platnom znení, podľa ktorého vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôsobiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, pričom vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp.zn. 2T/119/2020 zo dňa 18.1.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 4To/34/2022 zo dňa 30.9.2022 (právoplatnosť nadobudol dňa 30.9.2022) bol E. A. (žalovaný v 1. rade) uznaný vinným, nakoľko inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona - zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, podľa ktorého vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôsobiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, pričom vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 36 písm. j) Tr. zákona a § 38 ods. 3 Tr. zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov, ďalej trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 5 rokov a podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku mu bolo uložené nahradiť poškodenému A. B. (žalobcovi v 1. rade) škodu vo výške 840,09 eur.

4. Po právnom posúdení veci v zmysle § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 420 ods. 1, § 441, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2, § 4 ods. 1, 2, § 5 ods. 1 písm. h/, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. dospel k záveru, že žaloba je čiastočne opodstatnená.

5. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyvodil, že vodič motorového vozidla zn. Q. L., evidenčné číslo: A. XXXXX E. A. (žalovaný v 1. rade) sa dopustil protiprávneho konania (porušenia pravidiel cestnej premávky, vyplývajúcich z § 16 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z.), keď spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k nepriaznivému následku – usmrteniu spolujazdca A. B., blízkeho príbuzného žalobcov, čím je podľa názoru súdu daná príčinná súvislosť medzi uvedeným protiprávnym konaním a nepriaznivým následkom. Zavinenie vodiča (žalovaného v 1. rade) bolo konštatované právoplatným trestným rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie zo dňa 18.1.2022 sp. zn. 2T/119/2020 právoplatným dňa 30.9.2022, ktorým bol žalovaný v 1. rade uznaný vinným, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, pričom skutok spáchal závažnejším spôsobom konania porušeným dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom č. 8/2009 Z.z., čím spáchal prečin usmrtenia v zmysle § 149 ods. 2 Tr. zák. Týmto rozhodnutím bol súd prvej inštancie v zmysle § 193 veta tretia C.s.p. viazaný.

6. Súd prvej inštancie uviedol, že týmto zistením je preukázaná zodpovednosť žalovaného v 1. rade za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti t.j. do práv na súkromie, rodinný život žalobcov, ktorý bol v dôsledku dopravnej nehody natrvalo narušený. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade je objektívnou zodpovednosťou t.j. zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie.

7. V čase dopravnej nehody mal žalovaný v 1. rade uzavreté povinné zmluvné poistenie so žalovanou v 2. rade, ktorá rovnako zodpovedá za nároky, ktoré vznikli pri škodovej udalosti titulom náhrady nemajetkovej ujmy zásahom do osobnostných práv v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, čím je daná pasívna legitimácia žalovanej v 2. rade. Správnosť záveru o pasívnej legitimácii žalovanej v 2. rade dokladuje aj aktuálna judikatúra (rozhodnutia NS SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 a Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 206/2015, I.ÚS 474/2016, III.ÚS 85/2020). Pasívna legitimácia žalovanej v 2. rade je tak daná v súlade s ust. § 823 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z.

8. Súd prvej inštancie konštatoval, že k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo momentom smrti ich syna a súrodenca A. B. dňom 2.11.2019.

9. Pokiaľ žalobcovia uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že žalobcovia vytvárali so zosnulým A. B. úzky okruh rodiny s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Je potom

samozrejmé, že smrť ich syna a súrodenca bola citeľným zásahom do sféry ich súkromného a citového života. Jeho smrťou stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ním a o túto sféru prirodzených vzťahov sú ochudobnení, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva, smrťou blízkeho príbuzného došlo u žalobcov k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia a nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je preto podľa názoru súdu dôvodný.

10. Vychádzajú z ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri určení náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na 2 zákonné kritéria. Prvým kritériom je závažnosť vzniknutej ujmy a druhým okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby bola zabezpečená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

11. Pri určení výšky peňažnej náhrady súd prvej inštancie prihliadol na úzke citové väzby žalobcov k zosnulému A. B.. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná najmä citová ujma žalobcov v 1. a 2. rade ako rodičov, pre ktorých smrť syna bola a doposiaľ je traumatizujúcim zážitkom, ktorý sa prejavil vo forme smútku zo straty blízkej osoby a tento smútok pretrváva. Niet pochýb o tom, že smrť dieťaťa je pre rodičov mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv. Túto citovú ujmu nemožno spochybňovať ani tým, že medzi zosnulým A. a žalobcom v 1. rade, jeho otcom boli nezhody, ako sa na to snažil poukázať žalovaný v 1. rade. Žalobca v 1. rade síce naštrbené vzťahy so synom potvrdil, no obaja rodičia uviedli, že tieto pramenili najmä z rozdielnych predstáv o tom, s akými osobami by sa mal zosnulý A. stretávať, pričom otec synovi nevhodných kamarátov vyčítal. Ak aj mali určité nezhody, tie svedčia skôr o tom, že žalobca v 1. rade sa o svojho syna zaujímal, bál sa oňho, záležalo mu na ňom. Podľa súdu to nepreukazuje existenciu negatívneho citového vzťahu zo strany žalobcu v 1. rade k zosnulému synovi A.. Naopak dôsledky smrti syna, dôsledok citovej straty, sa prejavili na jeho zdravotnom aj psychickom stave a ako obaja rodičia uviedli, tieto mali negatívny dopad aj na ich vzájomný citový vzťah, keď z dôvodov vzájomného obviňovania sa, kto za všetko môže, došlo v krátkom čase po smrti syna k ich odlúčeniu, kedy žalobkyňa v 2. rade opustila spoločnú domácnosť. Súd preto zhodnotil, že dôsledky smrti syna A. sa rovnako intenzívne prejavili u oboch rodičov, u ktorých prítomnosť intenzívnych interpersonálnych väzieb výsostne na emocionálnom základe je nespochybniteľná. Súd vzal zreteľ aj na to, že v čase úmrtia mal syn žalobcov 22 rokov, bol teda v plnej sile pomáhať svojím rodičom a to nielen po morálnej, ale aj po fyzickej stránke, ak by to potrebovali.

12. U žalobcov v 3. a 4. rade súd zohľadnil tú skutočnosť, že išlo o súrodencov zosnulého, ktorí so zosnulým žili v spoločnej domácnosti s rodičmi, navzájom sa zaujímali o svoje súkromie, existovali medzi nimi silné citové a sociálne putá, vytvorené v rámci ich rodinného života a úmrtím súrodenca medzi nimi došlo taktiež k nezvratnej deštrukcii ich vzťahov. V dôsledku nečakanej smrti súrodenca žalobcovia v 3. a 4. rade prežívajú pocity smútku a stratili možnosť viesť s ním ďalší súkromný život, tým sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov.

13. Súd prvej inštancie prihliadol aj na okolnosti vzniku dopravnej nehody a okolnosti na strane žalovaného v 1. rade, keď z trestného rozsudku mal preukázané, že dopravnú nehodu spôsobil z nedbanlivosti, avšak motorové vozidlo riadil pod vplyvom alkoholu, pričom porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona. Žalovaný v 1. rade vyslovil ľútosť nad smrťou zosnulého A. B., ktorý bol jeho dobrým priateľom. Za svoj čin sa však žalobcom priamo nikdy neospravedlnil, keď tak ako v trestnom konaní tvrdil, aj v civilnom konaní naďalej zotrval na tom, že auto v čase dopravnej nehody viedol práve zosnulý A. B., z čoho pramení, že vinu za jeho smrť nepociťuje. Žalobcovia dôvodne pre tento postoj žalovaného v 1. rade považovali ním prejavenú ľútosť za neúprimnú a celkovo správanie žalovaného v 1. rade po nehode prežívali veľmi ťažko. Podľa názoru súdu prvej inštancie táto skutočnosť emocionálne ujmu žalobcov ešte viac prehĺbila.

14. Z hľadiska okolností dopravnej nehody na strane samotného poškodeného zohľadnil skutočnosť, že zosnulý A. B. nasadol ako spolujazdec do motorového vozidla k osobe, ktorá pred jazdou požila alkoholické nápoje o čom svedčí prítomnosť etylalkoholu v krvi žalovaného v 1. rade po dopravnej

nehode. S vysokou pravdepodobnosťou o tejto skutočnosti musel vedieť aj zosnulý A. B., ktorý sa oslavy v obci R. priamo nezúčastnil, avšak v uvedený deň motorové vozidlo viedol (svedkovia ho videli sedieť na mieste šoféra), pričom uveril tvrdeniam žalovaného v 1. rade, že práve (plánované) požitie alkoholických nápojov žalovaným v 1. rade bolo dôvodom, prečo sa s A. B. vopred dohodol o tom, že bude riadiť motorové vozidlo. Súd nezistil skutočnosti, ktoré boli dôvodom výmeny pozície vo vozidle so žalovaným v 1. rade. Uvedené skutočnosti však z hľadiska spolu zavinenia poškodeného nezohľadnil.

15. K námietke žalovaného v 1. rade, že poškodený A. B. nebol v čase dopravnej nehody pripútaný uviedol, že výsledky znaleckého skúmania preukazujú, že ani prípadné zapnutie bezpečnostného pásu by nemalo vplyv na vznik prevažne pravostranne lokalizovaných poranení, ktoré viedli k fatálnemu následku – smrti poškodeného.

16. Vychádzajúc z celkových súvislostí a okolností, berúc do úvahy negatívny dopad následkov dopravnej nehody – smrti blízkeho príbuzného na rodinný život celej rodiny aj z hľadiska citovej traumy všetkých žalobcov, ich negatívneho dopadu na život, prihliadnuc na okolnosti dopravnej nehody ako aj na tu skutočnosť, že samotný poškodený k následku dopravnej nehody prispel tým, že si sadol do motorového vozidla, ktoré viedla osoba pod vplyvom alkoholu, berúc do úvahy správanie žalovaného v 1. rade po dopravnej nehode a zistené majetkové pomery žalovaného v 1. rade ustálil výšku nemajetkovej ujmy tak, ako vyplýva z vyhovujúcich výrokov napadnutého rozsudku. Takúto výšku považoval za primeranú a dostatočnú, pričom zohľadnil, že ide o odškodnenie 4 osôb.

17. Súd prvej inštancie uviedol, že pri svojich úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil výšku odškodnenia poskytovanú v zmysle zák. č. 247/2017 Z.z., ktorá je limitovaná 50-násobkom minimálnej mzdy.

18. Výšku nemajetkovej ujmy diferencoval, berúc do úvahy vzájomné väzby žalobcov so zosnulým. Žalobcom v 1. a 2. rade, rodičom zosnulého priznal peňažnú náhradu vo výške 20.000,00 eur a žalobcom v 3. a 4. rade, súrodencom zosnulého priznal náhradu nemajetkovej ujmy po 15.000,00 eur.

19. V zostávajúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

20. K námietke žalovaného v 1. rade, že podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody je jej uplatnenie v trestnom konaní uviedol, že táto námietka je neopodstatnená.

21. Žalobu zamietol aj v časti požadovaných úrokov z omeškania, keďže v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú.

22. Pokiaľ ide o spôsob plnenia žalovaných vychádzal z toho, že ich vzájomný vzťah je taký, že v rozsahu, v akom by splnil veriteľovi jeden z nich zaniká dlh a tým aj povinnosť druhého, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita a jedným súdnym rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný k plneniu celého dlhu. Preto vo výroku rozhodnutia vymedzil ich vzájomný vzťah tak, ako vyplýva z formulácie výroku I. rozsudku.

23. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešným žalobcom priznal plnú náhradu trov konania vychádzajúc z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Aj keď žalobcovia uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur a bola im priznaná suma nižšia uviedol, že výška náhrady závisela od úvahy súdu, pričom žalobcovia nevedeli vopred odhadnúť výsledok sporu a ani ho ovplyvniť. Preto im priznal plnú náhradu trov konania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

24. Proti tomuto rozsudku, a to proti jeho vyhovujúcim výrokom a výroku o trovách konania v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný v 1. rade z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ C.s.p. a odvolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnil plnú náhradu trov konania. Vytkol súdu prvej inštancie, že jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Súd nezodpovedal podstatné argumenty žalovaného v 1. rade nastolené v konaním pred ním. Súd nezohľadnil majetkové pomery žalovaného v 1. rade pri určení výšky náhrady pre poškodených, nevzal do úvahy jeho osobné a rodinné pomery, čo je v rozpore s rozhodovacou praxou. Žalovaný v 1. rade je samoživiteľom trojčlennej rodiny, nevlastní žiaden majetok a jeho príjmy nedosahujú a nikdy nedosahovali takú úroveň, aby mohol odškodniť poškodených. Je mu

mimoriadne ľúto smrti priateľa A. B. a do dnešného dňa si nevie vysvetliť okolnosti nehody. Súd nezobral do úvahy narušené vzťahy poškodených k nebohému A. B. a tiež nezohľadnil, či ide o otca, brata a pod. V rozsudku absentujú relevantné a presvedčivé dôvody, ako súd dospel k rovnakej výške odškodného pre oboch rodičov a pre oboch súrodencov. Súd v neprospech žalovanej strany modifikoval petit tak, aby bol prijateľný. Tým došlo k diskriminácii žalovanej strany. Žalovaný v 1. rade namieta solidárny vzťah so žalovaným v 2. rade, nakoľko žiaden predpis ani zmluvný vzťah takúto solidaritu nezakladá. Priznané nároky považuje za neprimerane vysoké. Dal do pozornosti rozhodnutie US ČR sp. zn. I.US 2844/2014 a rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/175/2019. Na strane poškodených je potrebné skúmať intenzitu vzťahov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázkou hmotnej závislosti a pod. Tiež poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 280/2017, ktorý je významný pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy. Súd neprihliadol na zásadu proporcionality tak, aby výška relutárnej satisfakcie nepôsobila na škodcu likvidačne. Súdy v obdobných prípadoch pri určení nemajetkovej ujmy vychádzajú aj zo zák. č. 274/2007 Z.z. pri stanovení max. výške odškodnenia.

25. Proti tomuto rozsudku, a to proti jeho vyhovujúcim výrokom a výroku o trovách konania v zákonnej lehote podala odvolanie aj žalovaná v 2. rade z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ C.s.p. a odvolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobcom prizná náhradu nemajetkovej ujmy v zníženej výške. Uplatnila náhradu trov konania. V dôvodoch odvolania vytkla súdu prvej inštancie, že rozsudok je nepreskúmateľný a arbitrárny v časti priznania nemajetkovej ujmy. V rozhodnutí absentujú presvedčivé dôvody, ako súd dospel k rovnakej výške pre každého z rodičov a súrodencov. Súd sa nevysporiadal s rôznorodosťou vzťahov žalobcov k nebohému poškodenému. Napriek výsluchu žalobcov bol súd povinný prihliadnuť aj na vyjadrenia žalobcov a dať ich do konfrontácie s obsahom žaloby. Výsluchy žalobcov boli stručné a neobsažné, aj keď odvolateľ na druhej strane nepopiera existenciu rodinných väzieb ako takých. Z výsluchu žalovaného v 1. rade vyplynulo, že vzťah zomrelého so žalobcami nebol až taký ideálny. Dopravná nehoda nebola primárnym dôvodom zhoršenia vzťahov medzi rodinnými príslušníkmi, skôr naopak, bola spúšťačom a katalyzátorom na vyriešenie rodinných nezhôd. Aj keď sa žalovaný v 2. rade nesnaží zľahčovať a marginalizovať zásah do osobnostnej sféry žalobcov, ku ktorému nepochybne došlo, súd mal pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy vychádzať z konkrétneho skutkového stavu a tento aj riadne v priznanej výške zohľadniť. Súd prvej inštancie nad rozsah C.s.p. uviedol do výroku o trovách konania, že žalobcom patrí nárok na náhradu trov konania z priznanej sumy. Výška trov konania sa riadi vyhl. č. 655/2004 Z.z.

26. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací prejednal odvolanie žalovaných bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) v rozsahu danom v ust. § 379 a § 380 C.s.p., z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolania žalovaných nie sú opodstatnené.

27. Rozsudok súdu prvej inštancie vo svojich vyhovujúcich výrokoch je vecne správny, preto ich odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

28. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 21.8.2024 o 9,30 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 210/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 15.8.2024 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

29. Odvolací súd po preskúmaní odvolaní žalovaných dospel k záveru, že tieto nie sú opodstatnené.

30. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, z vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom sa nedopustil žiadnej vady konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozsudok nie je zaťažený ani vadou nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti, keďže jeho odôvodnenie zodpovedá požiadavkám uvedeným v § 220 ods. 2 C.s.p., s tým, že sa vyporiadal aj s námietkami strán sporu a pri stanovení primeranej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal aj z rozhodovacej praxe.

31. Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd plne stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

32. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie dáva odpoveď na argumenty uvádzané žalovanými v odvolaní. Žalovaní pritom uvádzajú skutočnosti, ktoré už boli uvedené pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vyporiadal pri rozhodovaní vo veci, preto odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

33. K dôvodom uvedeným v napadnutom rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaných odvolací súd dopĺňa nasledovné:

34. V danej veci sa žalobcovia domáhajú voči žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy spočívajúcej v zásahu do ich osobnostných práv, spôsobenej im úmrtím blízkej osoby (syna a súrodenca) pri dopravnej nehode. K neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život zo strany žalovaného v 1. rade došlo skutkom popísaným v rozsudku Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 18.1.2022 sp.zn. 2T 119/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.9.2022 sp.zn. 4To 34/2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.9.2022. Žalovaná v 2. rade je v danej veci pasívne legitimovaná z dôvodu, že náhrada nemajetkovej ujmy je predmetom poistného krytia v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z., ktorá skutočnosť sa v odvolacom konaní ani nestala spornou. Náhrada nemajetkovej ujmy aj podľa názoru odvolacieho súdu spadá do zodpovednosti, ktorú znáša poisťovateľ v súlade so zmluvou o povinnom zmluvnom poistení. Správne preto súd prvej inštancie uzavrel, že z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolanej prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou v zmysle § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o spôsob plnenia, uložený súdom žalovaným a to tak, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhému z nich, tento zodpovedá ich vnútornému vzťahu, založeného na primárnej zodpovednosti žalovaného v 1. rade, ktorá je krytá povinnosťou žalovanej plniť z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z.

35. Súd prvej inštancie správne z vykonaného dokazovania vyvodil, že v danom prípade došlo k naplneniu všetkých predpokladov zodpovednosti žalovaných za zásah do osobnostných práv žalobcov na udržanie rodinných vzťahov a dospel k správnemu záveru, že nárok žalobcov je opodstatnený z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku, s ktorými sa odvolací súd plne stotožňuje. V danom prípade boli naplnené zákonné predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda sa možno stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že tento nárok je daný, pričom súd prvej inštancie, pokiaľ ide o výšku priznanej nemajetkovej ujmy, zohľadnil, aby táto bola primeraná.

36. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, odvolací súd pripomína, že táto je vecou voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť odôvodnená a musí mať svoj základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídaných kritérií, ktorými sú ako správne uviedol súd prvej inštancie závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). V tej súvislosti odvolací súd pripomína, že každý prípad je potrebné posudzovať striktne individuálne a to aj s ohľadom na to, že určenie výšky nemajetkovej ujmy je výlučne vecou posúdenia a úvahy súdu. Inými slovami, nemajetková ujma priznávaná súdmi v obdobných veciach je posudzovaná s ohľadom na skutkové okolnosti tej-ktorej veci.

37. Uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, preto je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy hodnotiť vždy objektívne, prihliadnuc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo, ako aj k osobe postihnutej, hlavne k jej veku a k jej postaveniu. Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásahu do práva na súkromie spolu s priznaním nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch pôjde len vtedy, keď z konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby, možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby.

38. Pri určení výšky náhrady za duševné útrapy spojené s usmrtením osoby blízkej je potrebné zohľadniť okolnosti na strane pozostalých a na strane škodcu. Na strane pozostalých je významnou najmä intenzita

vzťahov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, prípadne existenčná závislosť na zomrelom a prípadne iná satisfakcia (napr. ospravedlnenie, sankcia škodcu vrátane trestného odsúdenia), ktorá obvykle nie je sama o sebe postačujúca, jej poskytnutie však môže mať vplyv na zníženie peňažného zadosťučinenia. Kritéria odvodené od osoby škodcu sú predovšetkým jeho postoj k škodovej udalosti, dopad udalosti do jeho duševnej sféry, forma a miera zavinenia a v obmedzenom rozsahu aj majetkové pomery škodcu, ktoré sú významné len z hľadiska toho, aby výška náhrady pre neho nepredstavovala likvidačný následok (viď rozsudok NS ČR sp.zn. 25Cdo 894/2018). V tej súvislosti žalovaný v 1. rade na súde prvej inštancie, ale aj v odvolacom konaní poukazoval na svoje nepriaznivé majetkové pomery, že pred nástupom výkonu trestu prišiel o zamestnanie, teda o pravidelný príjem, že t.č. je vo výkone trestu odňatia slobody, kde je síce pracovne zaradený, avšak jeho pracovná odmena sa pohybuje len v desiatkach eur a tiež uviedol, že jeho možnosť zamestnať sa po vykonaní výkonu trestu odňatia slobody bude obmedzená vzhľadom na zápis v registri trestov. Uviedol, že žije v prenajatom byte s maloletou dcérou a družkou. V súvislosti s touto argumentáciou odvolací súd pripomína, že samotné majetkové pomery, ktoré sa preukázateľne zhoršili vzhľadom na spáchanie trestného činu, ktorého sa dopustil žalovaný v 1. rade a ktorého následkom bola smrť poškodeného spolujazdca A. B. nemôžu predstavovať jedinú významnú okolnosť, pre ktorú by malo dôjsť k zníženiu primeranej náhrady nemajetkovej ujmy, patriacej žalobcom ako pozostalým, nakoľko obhajoba ekonomických záujmov škodcu by mohla poškodeným vzniknutú ujmu ešte znásobiť, najmä za situácie, keď škodca konal pod vplyvom alkoholu, snažil sa zo svojej zodpovednosti vyviniť tým, že tvrdil, že predmetné motorové vozidlo viedol samotný A. B., na čom založil svoju obranu aj v trestnom konaní, žalobcom sa nikdy priamo neospravedlnil, z ktorých dôvodov žalobcovia o to viac prežívali ujmu intenzívnejšie. Podľa názoru odvolacieho súdu priznanú nemajetkovú ujmu nemožno považovať za likvidačnú, a to aj vzhľadom na spoluzodpovednosť žalovanej v 2. rade.

39. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie zohľadnil aj rozhodovaciu prax krajských súdov a Najvyššieho súdu SR v obdobných prípadoch. Odvolací súd v tej súvislosti poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30.7.2015 sp.zn. 12Co/465/2014, keď odvolací súd potvrdil priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela/otca a detí 3 x 33.500,00 eur; Krajského súdu v Trnave, ktorý rozhodnutím zo dňa 21.5.2014 sp.zn. 11Co/116/2013 potvrdil náhradu nemajetkovej ujmy manželke vo výške 33.000,00 eur za smrť manžela na základe trestného činu usmrtenia pri dopravnej nehode; Krajský súd v Trnave rozhodnutím zo dňa 25.2.2013 sp.zn. 9Co/423/2012 priznal náhradu nemajetkovej ujmy 1 x 20.000,00 eur a 2 x 30.000,00 eur za smrť manželky a matky na základe trestného činu usmrtenia pri dopravnej nehode. Najvyšší súd SR rozhodnutím zo dňa 30.1.2018 sp.zn. 7Cdo 170/2016 dovolanie žalovanej poisťovne odmietol, keď bola v konaní za smrť syna/brata pri dopravnej nehode priznaná žalobcom náhrada nemajetkovej ujmy 40.000,00 eur + 2 x 20.000,00 eur. Najvyšší súd SR rozhodnutím zo dňa 29.1.2019 sp.zn. 5Cdo 178/2018 dovolanie odmietol v konaní, kde bola za stratu blízkej osoby (syna), ktorý bol usmrtený pri dopravnej nehode priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 2 x 15.000,00 eur.

40. Správne sa súd prvej inštancie vyporiadal aj s námietkami žalovaného v 1. rade, ktorý tvrdil, že medzi žalobcom v 1. rade a zomrelým synom A. boli zlé rodinné vzťahy, ktorá skutočnosť bola vykonaným dokazovaním vyvrátená.

41. Pre žalobcov v 1. a 2. rade za dôvodnú považuje odvolací súd náhradu nemajetkovej ujmy 20.000,00 eur s ohľadom na veľmi blízky vzťah k neb. synovi, s ktorým žili v spoločnej domácnosti, boli s ním v pravidelnom kontakte a aj z dôvodu, že jeho smrťou v tak mladom veku došlo k zamedzeniu ďalších vzťahov, prípadne poskytnutiu pomoci v budúcnosti, v starobe a chorobe. Odvolací súd považuje súdom priznanú nemajetkovú ujmu žalobcom v 3. a 4. rade po 15.000,00 eur za primeranú, keďže ide o súrodencov, ktorí mali s nebohým dobré rodinné vzťahy, boli v dennodennom kontakte, a o tieto vzťahy v dôsledku fatálnej udalosti, ku ktorej došlo zavinením žalovaného v 1. rade sú ochudobnení. Niet pochýb o tom, že všetci žalobcovia boli zasiahnutí tragickým dôsledkom dopravnej nehody, ku ktorej došlo nečakane a náhle.

42. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok vo vyhovujúcich výrokov vrátane výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny.

43. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že úspešným žalobcom priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešným žalovaným.

44. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).